

Во течење на три и пол годишната тешка и нерамна народно-ослободителна борба против окупаторот и неговите слуги, нашиот народ постигна големи и одлучни постиженија. Покрај другите славни победи на бојното поле извојува и своја најзначајна победа—истинска народна демократска власт. Власт која не се подпира на чандарските штикове. Ами е легната на најшироките и најздравите народни маси. Органите на таја нова народна власт изнајнаја непосредно во течење на самата борба која се водеше против окупаторот и неговите слуги.

После секој опит на окупаторот да го потуши нашето движење, народот се повише и почврсто се врзуеше за тој покрет. Нашата слободна територија растеше и од ден на ден биваше се поголема и поголема. Напоредно растеја материјалните средства и резерви, како за војската, така и за цивилното население. Со това се развиваја и органите на народната власт и разните нејзини привредни и управни органи. Стариот државен апарат, кој до самата окупација служеше на сите ненародни режими. Нацело се стави во служба на окупаторот. Без обзир како се он вика, содржанието сегдека му беше едно те исто. Они му служеше на окупаторот и на неговите воени цели.

Затоа уште во првите денови на народно-ослободителната борба стана нужно да се тој апарат искрши во парам парчина. Така настанаја нашите први народно-ослободителни одбори, кој уште во 1941 год. станаја мошно оружје во народните раци.

При такви обстојателства на работата, во такво положение настана потреба да се сите тије постиженија систематски зацврнат и исползуват за понатакашно волене на народно-ослободителната борба. И во врска со това се свика Првото Антифашистичко Собрание на Народното Ослободуене на Македонија кое се одржа на 2-ри август 1944 год. во манастиро Св. Прохор Пчински, кое ги донесе историските и судбоносните решенија за целиот македонски народ.

За време од првото до второто ванредно заседание на АСНОМ се збиднаја големи сабитија, како во светот така и кај нас. Најголемото сабитие е да денеска е имаме је имаме ослободена цела Македонија.

Во това положение пред Президиумот се поставија многу прашања кој требаше хитно да се разрешат. Едно од тије прашања беше и организирање на народната власт по села и градове, односно довршување организационото прашање по цела Македонија. Во тој поглед постигнати се големи резултати. Организирани се по

цела Македонија Н.О.О-ри со исклученије на некој села во северно-западна Македонија кој се до скоро време навојћаја под германско-банска окупација, како што е Гостиварско и Тетовско. Утврдено е да организирањето на овие одбори е многу добро примено од страна на народот. И народот ги прими како своја народна власт.

Денеска во подручјето на Македонија имаме: три обласни одбора, 32 околински одбора, 288 општински одбора, околу 2880 селски и градски народно-ослободителни одбори, во кои зимаат учество преку 37.870 одборника. По големит дел од овие одбори се дојдени чистото по демократски начин избрани од самиот народ, а помалиот дел боставени. Приликите уште не ни позвалеле да и тија бидат избрани ами една од првите задачи ќе биди да се свикајат избори за цела Македонија. Со работата на сите одбори и собранија раководеше Президиумот на АСНОМ кој беше ополномоштен од АСНОМ како врховно законодателно тело на демократска Македонија во склопот на федеративна Југославија.

Внатрешната работа на самиот Президиум беше урелена во седум поверенства на чието чело стоја луѓе од самиот Президиум и тоа:

- Поверенство за просвета
- " социјалните грижи
- " стопанството
- " соопштенија и градежи
- " судство
- " финансији
- " внатрешни работи

По прашање на судството, формирани се судски оддели по сите околински и градски н.о.о-ри со прочелник од самиот одбор и нужен стручен персонал. Тије оддели во многу места одиграја голема роља во давање судска и правна помош на народот. Во нашите судови има квалификувани стручњаци ама во нивните пресуди има повеќе правда.

Инвентарот и архивата од бившите судови наполно е западена на секаде, исклученије прават неколку места кој беја запалени и опљачкани од окупаторите.

Во поверенството изработени се четири законо-проекта, кој се дадени на проучвање на законодателната комисија.

Уште цела Македонија не беше ослободена, во по некоји крајеви проработија основните школи. И во теченије на војната некоји школи работеја и не беја редки случаи да учителите заедно со децата бегаја пред окупаторските офанзиви во шумата. Денеска пак имаме сасвем друго положеније и покрај сите тешкотии на кој

наидује просветното дело. Отворени се скоро сите основни школи во Македонија а во некој градови и гимназиите. Основна тешкоћа е што се нема учебници на Македонски јазик и голем е недостиг за учители. Тоа прашање до некаде е решено на следниот начин. Президиумот ги повика сите студенти и учениците од VI, VII и VIII клас, који не се навоѓат во народно ослободителната војска, да се јават доброволно за учители, додека сите други ученици кој завршиле VIII клас као и студенти се мобилизираат за учителска служба.

За оспособување на еден учителски кадар оснивани се курсеви скоро по сите градови. Некој од овије курсеви скоро се завршени и голем дел од тије учители се испратени на работа.

Земени се мерки за отворување на учителско школо, средно уметничко школо и музичка академија.

За изработување на македонската азбука саставена е комисија која веќе работи по тоа прашање и има постигнато големи резултати.

Окупаторот попали и изурниса голем дел од училиштата. За сите тије земени се мерки да бидат дотерани во ред. Земени се мерки за запазување и на други уметнички и културни споменици. Дотерана е во ред народната библиотека. Земени се мерки и за универзитетот.

Но, ние би нолгу погрешиле ако овдека не ги изнесеме и не укажеме на некоји наши слабости и пропусти, који во иднина треба брзо да ги отклониме. Основната слабост е што многу Н.О.О-ри уште не можат правилно да ја сванат својата рола на народната власт, те во нимното непланско работене се губење во ситници. Немање правилна подела во работата. На второ место воопште слаби врски помеѓу општинските и околицјските Н.О.О-ри, као и помеѓу околицјските и областните па и измеѓу областните и Президиумот. Не укажуене скоро никаква помош од повисоките на пониските н.о.о-ри во самата работа чувствува се еден голем балжански јавашлук "има време". Ете тија се основните слабости против који треба да се бориме.

Није мораме да ги уложиме сите своји сили да ги овија слабости савладаме. Није мораме да ги уложиме сите своји сили да луѓето изникнат од народот, младите кадрове ги оспособивне за решавање на сите задачи пред кој стоиме. Потребно е да се обрне големо внимание на оспособење стручен кадар по сите гранки на државата, на прво место да тие луѓе идат од народот.

При изградуењето на нашата држава ќе најдеме голем дел стручњаци, који биле чиновници во старијот државен апарат. Ама тој стар апарат целостно ние не можиме да го искорениме. Меѓу бившите чиновници има и таквија, кој се грубо огрешиле по националните интереси на македонскиот народ. Така да тије и покрај целата наша широкагрудост неможат да бидат чиновници во нашата држава. Онија пак кој ќе се примат, потребно е да им се обрне големо вниманије и помогне да својата работа е прилагодат во интересо на народот. Би било штетно по интересите и развојот на нашата млада држава кога би се откажала од онаја помош, која при изградувањето и обновувањето на нашата земја можат да нр ја дадат квалификуваните кадрови, нарочно инжинери, техници, лекари, професори, учители и т.н.

Народно-ослободителни одбори, односно новата народна власт треба да биде огледало на целиот економски, политички и културен живот. Таја власт треба да биде способна за мобилизација на сите материјални и човешки резерви за борба против германците и за за полното ослободуење на цела Југославија. Треба да го учврстиме братството со останалите братски народи на Југославија и на тој начин, што Македонија ќе земи на свој грб еден дел од војениот товар кој се за триполгодишнава војна стовари на останалите Југословенски народи. Вистина Македонија страдаше и осиромаша за време

на оваја војна, ами Босна, Лика, Краина, Далмација и други страни дадоја далеку повише. Они страдаја и даваја жртви и за нашата слобода. Није не би биле добри браќа ако уште денеска не им укажеме најхитнајќи помоћ па макар одвоиле и од својте души. Тука се гледа правото братство.

Таја задача није не можеме да ја исполниме ако не ја зацврсниме, ако не ја развиеме и правилно одгоиме народната власт. Таја је едина власт која на дело покажа во оваја војна да је способна да го води народот и која издржуеше пред сите војни испушенија. Треба да ги вложиме сите усилуја за да ја зацврсниме таја власт, да ја научиме да работи, да и помогнеме да стане авторитет за целиот народ и да на нејзините раководни места бидат избрани најчесните и најодлучните синови на нашиот народ.

Задачите кој стојат пред нас се огромни. Надиог пат е тринав, но праведен. Уште ногу тешкотији ќе се исправат пред нас, који ќе треба сите ние на време да ги решиме. Враговите на народната слобода ќе гледајат да не спречат во извршуењето на својата задача. И това негде јавно, а во повише случаји и потајно. Они ќе саботирајат да се војната доведе до крај, они ќе саботирајат да се обнови нашата опустошена земја. Ама и преку се ние со сигурно можеме да гледаме во иднината. Снаги за савладување на тија трудности ќе најдиме во средата на нашиот народ кај што и досега ги навојбахме за време на трииполгодишната борба. Ќе извршиме општа народна мобилизација на сите народни сили, собрани околу народно-ослободителниот фронт, за решавање на целјата државна политика. Ќе сакаме помоћ од целиот наш народ а он ќе ни ја даде таја помоћ. Со снас заедно ќе се борат за истата работа и другите братски народи на Југославија на кој им лежи на срцето доброто на Македонија, исто така као и што на секој честен Македонец му лежи на срцето доброто на Србија, Хрватско, Словенија, Црна Гора и т.н. Ете и това е еден извор на нашата снага.

Во борбата за победа над фашизмот и над реакцијата, како во нашата земја така и во останалијот свет, ќе ја имаме секој пат опората на сите слободољубиви народи во светот. На прво место опората на братските совјетски народи.

Уверени сме во својата победа и за това, оти челно место на денешната наша борба го зима човеко кој во три и полгодишната борба покажа голема политичка и војничка мудрост, нашиот свратег и првијот пиомонт на демократска и федеративна Југославија-Маршал Тито.

Да је жива слободна демократска Македонија,
Да је живо второто собрание на народното ослободување на
Македонија.

Да живее АВНОЈ,

Да живее Националниот комитет

Да живее Маршал Тито